

REFERENCES

- Harhai, 2004* – Harhai V. B. Opyt pedahohycheskoho proektyrovanyia na Zapade y v Rossyy / V. B. Harhai // Sybyrskiy uch. – № 2 (32). – 2004. – S. 3-37.
- Diui, 2003* – Diui D. Dosvid i osvita / D. Diui ; [per. z anhl. Marii Vasylechko]. – L.: Kalvariia, 2003. – 84 s.
- Zosymenko, 2006* – Zosymenko O. V. Periodyzatsiia stanovlennia ta rozvytku proektnoho navchannia / O. V. Zosymenko // Pedahohichni nauky : zb. nauk. prats SumDPU im. A. S. Makarenka. – Sumy, 2006. – Ch. 2. – S. 238–245.
- Kylpatryk, 1925* – Kylpatryk V. Kh. Metod proektov. Prymenenye tselevoi ustanovky v pedahohycheskom protsesse / V. Kh. Kylpatryk ; [per. s anhl. E. N. Yanzhul]. – L.: Brokhauz-Efron, 1925. – 43 s.
- Kollynhs, 1926* – Kollynhs E. Opyt raboty amerykanskoj shkoly po metodu proektov / E. Kollynhs [per. s anhl. S. Tiurbert] ; pod red. A. U. Zelenko, predysl. U.Kylpatryka. – M. : Novaia Moskva, 1926. – 289 s.
- Boss, 2008* – Boss S. Reinventing Project-based Learning: Your field guide to real-world projects in the digital age / S. Boss, J. Krauss. – Eugene, OR: ISTE, 2008. – 200 r.
- Encyclopedia of educational reform, 2009* – Encyclopedia of educational reform and dissent / by Thomas C. Hunt, Thomas J. Lasley. – London: Sage Publications. 2009. – 1112 r.
- Knoll, 1991* – Knoll M. Lernen durch Praktisches Problem Lösen: Die Projekt methode in den USA, 1860–1915 / M. Knoll // Zeitschrift für Internationale erziehungs – und sozialwissenschaftliche. – Vorschung 8. – 1991. – R. 103–127.
- Knoll, 1993* – Knoll M. 300 Jahre lernen am Projekt. Zur Revision unseres Geschichtsbildes / M. Knoll // Pedagogik. – 1993. – № 7–8. – R. 58–63.
- Markham, 2003* – Markham T. Project Based Learning Handbook: A Guide to Standards Focused Project Based Learning for Middle and High School Teachers / T. Markham, J. Larmer, J. Ravitz; 2 nd ed. – Oakland CA : Buck Institute for Education, 2003. – 196 p.
- Newell, 2003* – Newell R. J. Passion for learning: How project-based learning meets the needs of 21st-century students / R. J. Newell. – Manchester: R&L Education, 2003. – 136 p.

УДК 373.3.015-31:17.022.1(4)

Наталія Опанасенко

ВИХОВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У статті розкривається питання виховання в учнів початкової школи гуманістичних європейських цінностей. Визначаються поняття «гуманістичне виховання», «гуманізація виховного процесу», «гуманістичні цінності», «європейські цінності». Доводиться думка про те, що виховання європейських цінностей в учнів початкових класів можливе в контексті науково-практичної освітньої стратегії – гуманізації виховного процесу. За такої стратегії виховний процес стає простором повноцінного життя, інструментом вирішення життєвих проблем і особистісного зростання. Зазначається, що гуманістично спрямований виховний процес необхідно розпочинати в початковій школі, яка активізує розум і почуття дитини, виробляє в неї своє ставлення до життя. Розкрито суть гуманістичних цінностей, що визначаються як психологічні особливості, система світоглядних орієнтацій, що полягають у ставленні до іншої людини, самого себе, суспільства та природного довкілля як найвищої цінності, у здатності здійснення вибору добра на противагу злу та систематичному здійсненні гуманістичної діяльності. Стверджується думка про те, що важливо в контексті гуманізації виховного процесу в закладах початкової освіти виховувати європейські цінності та визначити ті цінності, які здатні об'єднати Україну та Європу. Наведені приклади європейських цінностей, що є важливими у вихованні молодших школярів. Зокрема, такі: рівноправність, знання своїх громадянських прав, соціальна відповідальність та обізнаність, відкритість, толерантність,

Pedagogy

повага до чужого вибору, здорове ставлення до грошей, повага до всіх професій, ставлення до старших людей, до старості.

Доведено, що важливо в освітньому процесі сьогодення розширювати знання учнів початкової школи про історію європейської інтеграції та участі в ній України, виховувати в них європейські цінності, що ґрунтуються на гуманістичних підходах. Важливо, щоб учні усвідомили, що в Україні є багато хорошого, і ми спільно повинні боротися зі злом і намагатися примножити добро. Тільки так ми зможемо збудувати країну, в якій кожен буде почуватися захищеним.

Ключові слова: гуманізація виховного процесу, гуманістичні цінності, гуманістичні підходи, європейські цінності, учні початкової школи.

В статье раскрывается вопрос воспитания в учеников начальной школы гуманистических европейских ценностей. Определяются понятия «гуманистическое воспитание», «гуманизация воспитательного процесса», «гуманистические ценности», «европейские ценности». Приходится мнение о том, что воспитание европейских ценностей в учеников начальных классов возможно в контексте научно-практической образовательной стратегии – гуманизации воспитательного процесса. При такой стратегии воспитательный процесс становится пространством полноценной жизни, инструментом решения жизненных проблем и личностного роста. Отмечается, что гуманистическое воспитание необходимо начинать в начальной школе, которая активизирует ум и чувства ребенка, вырабатывает в нем свое отношение к жизни. Раскрыта суть гуманистических ценностей, которые определяются как психологические особенности, система мировоззренческих ориентаций, которые заключаются в отношении к другому человеку, самому себе, обществу и природной среде как высшей ценности, в способности осуществления выбора добра в противовес злу и систематическом осуществлении гуманистической деятельности. Утверждается мысль о том, что важно в контексте гуманизации воспитательного процесса в начальной школе воспитывать европейские ценности и определить те ценности, которые способны объединить Украину и Европу. Приведены примеры европейских ценностей, которые являются важными в воспитании младших школьников.

Ключевые слова: гуманизация воспитательного процесса, гуманистические ценности, гуманистические подходы, европейские ценности, ученики начальной школы.

The article reveals the issue of teaching humanistic European values to elementary school pupils. The concepts of «humanistic education», «humanization of educational process», «humanistic values», «European values» are defined. The author proves an opinion that teaching European values in primary school pupils is possible in the context of a scientific and practical educational strategy – the humanization of the educational process. Using this strategy, the educational process becomes the space of full-fledged life, an instrument for solving life problems and personal growth. It is noted that the humanist-oriented educational process needs to be started in elementary school, which activates the mind and the child's feelings, produces its attitude to life. The author reveals the essence of humanistic values which are defined as psychological peculiarities, the system of ideological orientations, which are the relations with another person, oneself, society and the natural environment as the highest value, in the ability to make a choice of good versus evil and systematic humanization. It is stated that it is important in the context of the humanization of the educational process in the institutions of primary education to teach European values and to identify those values that can unite Ukraine and Europe. The author gives the examples of European values that are important in the upbringing of junior pupils. In particular, they are: equality, knowledge of their civil rights, social responsibility and awareness, openness, tolerance, respect for another's choice, a healthy attitude towards money, respect for all professions, attitudes towards older people, to old age.

It is proved that it is important in the educational process of today to expand the knowledge of primary school students about the history of European integration and its participation in Ukraine, to bring European values based on humanistic approaches in them. It is important for the students to realize that there is a lot of good in our common home, called Ukraine, and we must jointly fight evil and try to multiply goodness. Only this way we will be able to build Ukraine, which everyone will consider a cozy home.

Keywords: humanization of educational process, humanistic values, humanistic approaches, European values, elementary school pupils.

Постановка проблеми. Сучасні інтеграційні процеси на Європейському континенті посилюють взаємозв'язки і взаємовпливи між національними освітніми системами. Як наслідок, у міжнародному педагогічному словнику з'являється нове поняття «європейський вимір в освіті» [Ярова, 2013: с. 63], яке відображає процеси розбудови єдиного європейського освітньо-виховного простору. Попри глобалізаційні та інтеграційні впливи на розвиток національних систем освіти та виховання підростаючого покоління, кожна європейська країна має власний погляд щодо педагогічної стратегії його виховання в третьому тисячолітті. Світові надбання педагогічної думки, багатий арсенал напрацьованих зарубіжними фахівцями концепцій громадянського виховання підростаючого покоління можуть збагатити відповідний педагогічний досвід в Україні. Адже сучасна українська освіта поставила перед собою за мету сприяти розвитку демократичної культури, формуванню необхідних для життя і праці в європейському співтоваристві компетентностей, набуттю важливих для цього політико-правових та соціально-економічних знань. З урахуванням європейських вимірів в освіті процес становлення сучасного суспільства потребує розвитку української національної системи виховання, в основу якої будуть покладені провідні принципи гуманізму та демократизації, що передбачають ставлення до людини, пройняте турботою про її благо, повагою до її гідності, людяність. Стає очевидним, що активним суспільним суб'єктом має бути людина з високим рівнем свідомості, творчої активності, відповідальності, яка керується у своїй діяльності і поведінці гуманістичними цінностями. Таку людину покликана виховати школа, як соціальний освітній інститут.

Зміст початкової освіти складає основу різнобічного розвитку учнів, формування в них мислення, пізнавальних інтересів, оволодіння навичками здобувати знання. У цей період у молодших школярів інтенсивно формуються інтелектуальні, соціальні і моральні якості. Саме в початковій школі учні отримують основи знань з навчальних дисциплін, правил поведінки, розуміння гуманістичних цінностей, що будуть служити підґрунтям їхньої успішної діяльності та поведінки впродовж усього життя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових джерел засвідчив, що проблема виховання гуманістичних цінностей в учнів досліджувалася різними авторами. Так у ряді наукових робіт відображено важливі аспекти означеної проблеми: загальнотеоретичні засади гуманізації виховання молодших школярів у позаурочній діяльності, перетворення школи в «майстерню гуманності» викладені у працях Я. Коменського, А. Макаренка, В. Сухомлинського; психологічні аспекти гуманістичного виховання розкриті в працях І. Беха, О. Бодальова, М. Боришевського, О. Киричука, Г. Костюка, Е. Помиткіна; сутність та структура етично-моральних цінностей у сучасній вітчизняній системі виховання обґрунтовані в роботах Т. Аболіної, О. Вишневського, Е. Корнієнко, М. Красовицького, О. Сухомлинської. Концептуальні засади виховання

гуманістичних цінностей учнів сформовано І. Бехом, Н. Ганнусенко, К. Чорною. Процес формування гуманних відносин у позаурочній діяльності став предметом дослідження В. Коротєєвої, Г. Ясякевич. Є. Доукіна вивчала взаємодію школи і сім'ї у формуванні моральних засад поведінки молодших школярів. М. Трофанова і М. Глушенко з'ясовували особливості виховання молодших школярів у позаурочній діяльності. О. Лавроненко дослідила процес виховання в учнів початкових класів гуманістичних цінностей у позаурочній діяльності. Проблемі морального виховання молодших школярів у системі позакласної діяльності присвячене дослідження О. Матвієнко.

Мета нашого дослідження – виділити особливості виховання європейських цінностей в учнів початкових класів.

Виклад основного матеріалу. Виховання європейських цінностей в учнів початкових класів можливе в процесі гуманістичного виховання. За такої стратегії виховний процес стає простором повноцінного життя, інструментом вирішення життєвих проблем і особистісного зростання. За словами І. Беха, «гуманістично спрямований виховний процес необхідно розпочинати у початковій школі, яка може «розбудити» розум і почуття дитини, виробити в неї своє ставлення до життя» [Енциклопедія..., 2008: с. 155]. Гуманістичний підхід до процесу виховання проявляється на всіх рівнях: вчитель – учень, учень – учень, вчитель – вчитель, вчитель – батьки. Школа, яка орієнтується на гуманістичні виховні засади, має спиратися на інтеграцію творчих педагогів-професіоналів, управлінську команду односторонців з функціональним розмежуванням і взаємовідповідальністю, створення комфортного середовища виховного процесу, відкритість освітньої установи [Енциклопедія..., 2008: с. 156].

Гуманне виховання можливе лише тоді, коли враховує нове трактування індивідуального підходу, який передбачає: відмову від орієнтації на середнього; пошук кращих якостей особистості в дитині; застосування психолого-педагогічної діагностики особистості учня; урахування особливостей особистості у виховному процесі; прогнозування розвитку особистості; конструювання індивідуальних програм розвитку, корекції розвитку [Енциклопедія..., 2008: с. 156].

У дослідженні О. Лавроненко «Виховання в учнів початкових класів гуманістичних цінностей у позаурочній діяльності» зазначено, що гуманістичні цінності визначаються як психологічні особливості, система світоглядних орієнтацій, що полягають у ставленні до іншої людини, самого себе, суспільства та природного довкілля як найвищої цінності, у здатності здійснення вибору добра на противагу злу та систематичному здійсненні гуманістичної діяльності [Лавроненко, 2008: с. 17]. Провідними є такі цінності: милосердя (співчутливе, сердечне ставлення до інших; вияв жалості, помилування); ввічливість (дотримання правил пристойності, виявлення уважності, люб'язності, чемності); відповідальність (взятий на себе обов'язок відповідати за певну ділянку роботи, справу, за чийсь дії,

вчинки, слова; за здійснення соціально значимої справи в позаурочний час); добродійність (створити добро на користь інших), які регулюють поведінку людини в усіх сферах її суспільного життя й орієнтують у процесі задоволення своїх потреб.

Зміст виховання гуманістичних європейських цінностей у молодших школярів ґрунтується на таких аспектах:

- цілісне формування особистості неможливе без усвідомлення молодшими школярами понять і відомостей про гуманне виховання, європейські цінності у вихованні гуманної людини;

- формування ставлення до людини як до найвищої цінності, виховання особистості в дусі доброзичливості, гуманності, щирості, чуйності, небайдужості, готовності прийти на допомогу. Виховання гуманістичних цінностей не може обмежуватися набуттям і засвоєнням певної суми знань, а передбачає освоєння молодшими школярами своєї етнічної спільності, національних та загальнолюдських цінностей (мови, території, культури, гідності, доброти, гуманності та ін.). Ідея гуманізму має пронизувати всі складові виховання. Тому виховання гуманістичних європейських цінностей є процесом формування у свідомості молодших школярів стійких умовно-рефлекторних утворень, зумовлених його афектно-вольовими реакціями в різних ситуаціях;

- практика, коли молодші школярі втілюють гуманістичні ідеї в процесі свого життя і діяльності.

Так, дослідник О. Лавроненко визначила критерії і показники вихованості гуманістичних цінностей в учнів початкових класів: пізнавально-понятійний, емоційно-ціннісний, діяльнісно-прогностичний. Пізнавально-понятійний критерій характеризується знаннями про людину взагалі, про якість, важливі для життя в суспільстві; знання змісту понять і категорій, що мають своїм структурним центром поняття «гуманність». Емоційно-ціннісний пов'язується з розумінням особистісної цінності іншої людини; визначається такими показниками: адекватне ставлення до себе як суб'єкта суспільного співжиття, позитивна «Я-концепція»; емоції, що переростають у гуманістичні почуття. Діяльнісно-прогностичний асоціюється зі здатністю до самореалізації, самоаналізу, самовдосконалення, саморозвитку, виявляється в умінні правильно будувати взаємовідносини з оточуючими, у ставленні до іншої людини як найвищої цінності [Лавроненко, 2008: с. 9]. За твердженням О. Лавроненко, молодший шкільний вік є найбільш сприятливим до формування гуманістичних цінностей, що зумовлено віковими та психологічними особливостями молодших школярів. Молодшому школяреві властиві два аспекти вираження гуманістичних цінностей – загальний (гуманне ставлення до всього живого в цілому) і соціальний (гуманістична цінність характерна для дитини певного віку і може виявлятися в конкретній сфері діяльності) [Лавроненко, 2008: с. 9].

На сьогодні важливо в контексті гуманізації виховного процесу в закладах початкової освіти виховувати європейські цінності. А найважливіше визначити ті цінності, які здатні об'єднати Україну та Європу. Зокрема, це можуть бути такі:

- рівноправність у відносинах із владою. Наприклад, людина сплачує податки, держава гарантує соціальну безпеку;

- знання своїх громадянських прав, бо саме звідси виходить рівноправність у відносинах із владою. Уряд має забезпечувати населенню комфортні умови життя. Населення має знати про свої права;

- соціальна відповідальність та обізнаність. Коли все починається з тебе і твого будинку: з сортування сміття, дотримання законів, звички виконувати правила, поводитися чемно;

- відкритість, толерантність, повага до чужого вибору. Варто вміти приймати людину такою, якою вона є і не підлаштовувати її під себе;

- здорове ставлення до грошей. Потрібно вчитися не рахувати чужі фінанси, розмови про них розцінюються як непристойні та недоречні. Чужий достаток і заможність – це лише чужі гроші;

- повага до всіх професій. Варто виховувати в дітей мораль того, що людина будь-якої професії робить свою справу і кожна заслуговує за це поваги;

- ставлення до старших людей, до старості.

Пропоновані європейські цінності можуть бути виховані в учнів початкової школи через низку заходів морального спрямування, наприклад, виховні години: «Вчимося жити добрими людьми» (мета: формувати чуйність, доброзичливість, виявляти шанобливе ставлення до старших), «Україна – країна сонця на мапі Європи» (мета: формувати громадянську компетентність, розвивати громадянську свідомість), «Ми – українці. Ми – європейці» » (мета: поглиблення знань про Євросоюз, формування європейських цінностей, розуміння основних принципів толерантності); конкурс малюнків «Нехай панує мир в Європі»; заочні подорожі «Європа – наш спільний дім», «Подорожуємо Європою» та ін.

Виховання європейських цінностей відбувається і в процесі навчання. Так, навчальна дисципліна «Я у світі» (3 – 4 клас) (змістова лінія «Я – європейець») передбачає вивчення таких тем: «Україна на карті світу», «Європейський Союз – співтовариство народів Європи» та ін. Ці теми дають можливість учням отримати уявлення про різноманітність країн світу, про місце України на мапі світу, про Землю як спільний дім для всіх людей, необхідність толерантного ставлення до різноманітності культур, звичаїв народів, навчитися розпізнавати символіку Європейського Союзу, ознайомитися з окремими досягнення українців в різних галузях (у науці, культурі, спорті тощо) [Я у світі..., 2016: с. 10].

У процесі опанування змістової лінії «Я та інші» у 4 класі учні вивчають тему «Бюджет сім'ї. Економія і збереження майна». Ця тема виховує в учнів здорове ставлення до грошей. Учням пропонується

навчальний проект (дослідницький, індивідуальний) «Дослідження своїх витрат за тиждень» (які товари чи послуги були потрібними і якісними, а на покупці яких можна було зекономити) [*Я у світі...*, 2016: с. 8]. З грошовою одиницею учні знайомляться і на уроках математики, вивчаючи змістову лінію «Величини» починаючи з першого класу [*Математика...*, 2016: с. 12].

Показники вихованості гуманістичних європейських цінностей в учнів початкових класів мають відображати знання про людину взагалі, про якості, важливі для життя в суспільстві; знання змісту понять і категорій, що мають своїм структурним центром поняття «гуманність»; розуміння особистісної цінності іншої людини; та визначаються такими показниками: адекватне ставлення до себе як суб'єкта суспільного співжиття, позитивна «Я-концепція»; емоції, що переростають у гуманістичні почуття; здатність до самореалізації, самоаналізу, самовдосконалення, саморозвитку, що виявляється в умінні правильно будувати взаємовідносини з оточуючими, у відношенні до іншої людини як найвищої цінності, у бережливому ставленні до довкілля [*Лавроненко, 2008: с. 17*]. Важливо, щоб простежувалася взаємодія соціальних інститутів (позашкільної освіти, сім'ї, соціального середовища) та закладів початкової освіти у вихованні гуманістичних європейських цінностей в молодших школярів.

Висновки. Отже, важливо на сьогодні в освітньому процесі розширювати знання учнів початкової школи про історію європейської інтеграції та участі в ній України, виховувати в них європейські цінності, що ґрунтуються на гуманістичних підходах. Важливо, щоб учні усвідомили, що в Україні є багато хорошого, і ми спільно повинні боротися зі злом і намагатися примножити добро. Тільки так ми зможемо збудувати країну, в якій кожен з нас буде відчувати себе захищеним.

ЛІТЕРАТУРА

- Енциклопедія...*, 2008 – Енциклопедія освіти. Головний ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. С.155-156.
- Лавроненко, 2008* – Лавроненко О. М. Виховання в учнів початкових класів гуманістичних цінностей у позаурочній діяльності. Автореферат дисертації кандидата педагогічних наук. Інститут проблем виховання АПН України. Київ, 2008. 22 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://avtoreferat.net/content/view/7477/52/> [дата звернення: 02.01.2018].
- Математика...*, 2016 – Математика. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 1-4 класи. 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ru.osvita.ua/school/program/8793/> [дата звернення: 06.02.2018].
- Я у світі...*, 2016 – Я у світі. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 3-4 клас. *Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів. 1-4 класи.* 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ru.osvita.ua/school/program/8793/> [дата звернення: 06.02.2018].
- Ярова, 2013* – Ярова О. Тенденції запровадження європейського виміру у початкову освіту Євросоюзу. *Порівняльно-педагогічні студії.* 2013. № 4(18). С. 63-68. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppstud_2013_4_18 [дата звернення: 06.02.2018].

REFERENCES

- Entsyklopediia..., 2008* – Entsyklopediia osvity. Holovnyi red. V.H. Kremen. Kyiv: Yurinkom Inter, 2008. S.155-156.
- Lavronenko, 2008* – Lavronenko O.M. Vychovannia v uchniv pochatkovykh klasiv humanistychnykh tsinnostei u pozaurochnii diialnosti. Avtoreferat dysertatsii kandydata pedahohichnykh nauk. Instytut problem vykhovannia APN Ukrainy. Kyiv, 2008. 22 s. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://avtoreferat.net/content/view/7477/52/> [data zvernennia: 02.01.2018].
- Matematyka..., 2016* – Matematika. Navchalna prohrama dlia zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv. 1-4 klasy. Navchalni prohramy dlia zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv. 1-4 klasy. 2016. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://ru.osvita.ua/school/program/8793/> [data zvernennia: 06.02.2018].
- Ya u sviti..., 2016* – Ya u sviti. Navchalna prohrama dlia zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv 3-4 klas. Navchalni prohramy dlia zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv. 1-4 klasy. 2016. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://ru.osvita.ua/school/program/8793/> [data zvernennia: 06.02.2018].
- Yarova, 2013* – Yarova O. Tendentsii uprovdzhennia yevropeiskoho vymiru u pochatkovu osvitu Yevrosoiuzu. Porivnialno-pedahohichni studii. 2013. № 4(18). S. 63–68. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppstud_2013_4_18 [data zvernennia: 06.02.2018].

УДК 373.3.016:51

Валентина Панченко

РОЗВИТОК МАТЕМАТИЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Статтю присвячено темі розвитку математичного мовлення в молодших школярів, яка є актуальною проблемою сучасної освіти, адже вимоги щодо правильності мовлення учнів повинні бути на такому ж рівні, як і якісне засвоєння програмового матеріалу. Наголошено, що, засвоюючи нові слова, діти навчаються правильно їх вимовляти, наголошувати, пояснювати їхнє значення. Розкрито теоретичні та практичні підходи до вивчення математичної термінології учнями початкової школи.

Досліджено, наскільки вміння педагога організувати роботу з проведення різних форм навчальної діяльності, з використання доцільних методів і прийомів навчання, щоб зробити його зрозумілим і цікавим, є важливими для навчального процесу. Також у статті наголошено на тому, що при введенні математичних термінів потрібно розкривати їхні значення, указувати походження, демонструвати на прикладах та ілюстраціях. У розвідці виділено різні види та форми роботи з учнями з розвитку математичного мовлення, адже мовленнєвий їхній розвиток важливою умовою успішного навчання.

Ключові слова: компетентність, математичне мовлення, математичні терміни, правильність, мовний розвиток, культура мовлення.

Статью посвящено теме развития математической речи в младших школьников, которая является актуальной проблемой современного образования, так как требования к правильности речи учеников должны быть на том же уровне, как и качественное усвоение программного материала. Подчеркнуто, что, усваивая новые слова, дети учатся правильно их произносить, делать ударение, разъяснять их значение. Раскрыто теоретические и практические подходы к изучению математической терминологии учениками начальной школы.

Исследовано, насколько умение педагога организовать работу по проведению различных форм учебной деятельности, с использованием целесообразных методов и приемов обучения, чтобы сделать его понятным и интересным, есть важными для учебного процесса. Также в статье подчеркнуто о том, что при введении математических терминов нужно раскрывать их значение, указывать происхождение, демонстрировать на примерах и иллюстрациях. Вразыскании выделены различные формы и виды работы с учениками по развитию математической речи.